

CULTUURFORUM 2020

15 januari 2019, De Kruitfabriek - www.cultuurforum.be - #cultuurforum2020

VERSLAG dialoogsessie rond Decreet Bovenlokale Cultuurwerking

PROJECTEN

Verwachtingen, vragen, bezorgdheden

- Verschillende logica's met elkaar verbinden
- Nieuwe partnerschappen stimuleren: sterktes verbinden
- Kleinere culturele spelers versterken
- Meer cultureel experiment: kleine gemeenten – intergemeentelijk
- Afstemming met projecten Vlaamse decreten
- Een tussenlaag tussen lokaal, amateur en beginnend en het professionele verhaal
- Duurzame groeikansen
- Budget voor pilots
- Schaalvergroting actiegebied
- Verkokering programmatie: cultuurcentra faciliteren
- Verbreden netwerken culturele spelers – lokaal en regionaal
- Kan als hefboom werken voor positieve beoordeling, nieuwe kansen bieden om vakjesoverschrijdend te werken
- Invulling regionale/bovenlokale coördinator, 'trekker' van het project
- Welk project waar indienen?

Budget

wat kunnen we aanvragen?

wat als we minder krijgen dan gevraagd: kan onderhandeld worden over de uitvoering, kunnen we weigeren?

bij meerjarenprojecten

is er ruimte voor bijsturen?

moet er tussentijds gerapporteerd worden?

Groot of klein

Welke kans maken kleine projecten? Komen er extra inspanningen om deze te informeren en te begeleiden? (link met AK's!)

Beoordeling

wie zal beoordelen? Wat is de rol van de administratie? En van het steunpunt? Waarom telkens een andere commissie? Hoe zullen die het decreet interpreteren?

Is er ook aandacht voor kleinere initiatieven?

KIOSK

begrippenkader: waar kunnen we de begrippen en wat ze betekenen nalezen? En de vragen? soms interpreteren aanvragers én juryleden deze anders. De geest en de letter. De omschrijving van de functies (participatie staat anders in het erfgoeddecreet?) Graag duidelijkheid!

snelle toegang: vooraf kunnen inloggen, formulieren en vragen bekijken....

!wie maakt de omgevingsanalyse 'wat hier innovatief is, is dat elders niet'

verslag beoordeling: niet alleen vermelden wat niet goed is, maar eerder focussen op wat de commissie ziet als verbeterpunten of hoe het beter kan

Shopgedrag

Wat is de link met het participatiedecreet

Bestaat er een geïntegreerd overzicht van decreten, voorwaarden, .. zodat men een keuze kan maken? (is mandere steunpunten?)

Wat komt niet in aanmerking

als er een klein onderdeelje film in zit: moet dan het hele project naar FAV?

Uitrol

wat als een project gesubsidieerd via het bovenlokale decreet opgeschaald zou kunnen worden naar Vlaams niveau: hoe loopt dit dan?

Partnerschappen & samenwerkingsmodellen

Wie zorgt voor matchmaking met profit? Met potentiële actoren/partners uit belendende sectoren zoals welzijn, onderwijs... lokaal en algemeen?

Welk soort samenwerkingen zijn mogelijk? Zijn er modellen of voorbeelden beschikbaar? Intern binnen een gemeente? Of tussen organisaties? Wie moet als trekker optreden? Hoe vermijden dat het partners op papier zijn?

Vooruitblik: wat willen we gerealiseerd hebben tegen het eind van de volgende legislatuur?

- Inspirerende voorbeelden
- Duurzame samenwerkingen
- Versterkte sectoren (vanuit de verschillende sterkten)
- Inspelen op maatschappelijke uitdagingen
- Bevredigend beoordelingssysteem
- Openheid uit vele sectoren
- Meer diversiteit in publiek
- Betrokkenheid en participatie van burgers
- Verbondenheid tussen sectoren: nieuwe contacten en netwerken
- Grottere evidentie van bovenlokaal samenwerken, ook zonder extra subsidies
- dat er ook lokaal meer ruimte komt voor dit type projecten, nieuwsoortige projecten
- Meer kennis, begrip en lokaal beleid voor anders georganiseerde/transversale organisaties, nieuwe werkwijzen
- Nieuwe artistieke producten/werkvormen die passen in de bovenlokale ruimte

Hoe kunnen we daar geraken? Wie neemt welke rol op?

- Steunpunt: procesbegeleiding dossiers
- Steunpunt: informeren, faciliteren en ondersteunen
- Steunpunt: projecten naar het juiste subsidieprogramma/decreet doorverwijzen
- Steunpunt: matchmaking met potentiële partners uit andere beleidsdomeinen
- Steunpunt: goede methodieken opschalen

- Lokale besturen: openheid en verenigingen stimuleren
- Lokale besturen: betrokkenheid en engagement

- Vlaanderen: transparante communicatie over toegekende projecten
- Vlaanderen: evaluatie van het decreet en neveneffecten
- Vlaanderen: heldere, brede campagne naar de brede cultuursector
- Vlaanderen: goede adviezen geven: niet alleen wat niet goed is, maar hoe het beter kan

- Wie brieft de commissies?
- Wie begeleidt kleine aanvragers?

Andere vragen:

- Wat met de centrumsteden? Deze zijn al lang niet meer bijeen geweest.
- Kan 1 gemeente een project indienen, weliswaar transversaal, met meerdere partners....?
- Link met participatiedecreet / erfgoeddecreet / bovenlokaal jeugdwerk /... ?

IGS

Verwachtingen, vragen, bezorgdheden

Vraag naar ondersteuning door nieuwe steunpunt:

- hoe geef je zo'n IGS vorm? Gericht advies omtrent alle praktische, organisatorische, juridische elementen die hiermee samenhangen maar ook inhoudelijke-structurele vragen zoals 'hoe leg je RvB vast', 'hoe combineer je deelwerkingen', 'welke impact heeft dit op personeel van de gemeente' ed.
- Kennisdatabank: kunnen de statuten van bestaande IGS'en gebundeld en geraadpleegd worden?
- Uitvoeren behoeften analyse: waar zitten de noden en mogelijke meerwaardes rond intergemeentelijk samenwerken? Welke behoeften leven er waar?
- infoverspreiding naar individuele gemeenten rond belang van samenwerking, zij kennen de mogelijkheden tot samenwerking nog onvoldoende => meer info naar de politieke mandatarissen zou een nuttige eerste stap zijn

Pijnpunten en vragen omtrent nieuwe decreet:

- timing indiendatum IGS is NIET doordacht: een nieuwe interlokale projectvereniging opzetten en inhoudelijk vormgeven op het moment dat de nieuwe bestuursploegen pas gestart zijn, is niet realistisch tegen 1 oktober (november?), bovendien staat dit engagement dan ook nog niet in de meerjarenplannen van de gemeenten
 - het tijds kader is niet goed: het is kort dag, moeilijke opstartperiode (net nieuwe besturen) - geldt ook voor bestaande samenwerkingsverbanden.
- => vraag om hier ook rekening mee te houden in de beoordeling:
- opstartende moeten dit proces snel doorlopen.

- bestaande kunnen niet zo uitgebreid te werk gaan als vorige keer...
- hoe ga je kleinere gemeenten in dit verhaal brengen? Zij hebben niet dezelfde sterkte als een centrumstad. De eerste deadline in 2019 is nauwelijks haalbaar als je moet starten vanuit het niets...
- wat met erfgoed: er is ook nog een sectordecreet met sectorspecifieke ondersteuning, hoe matcht dit met de nieuwe ondersteuning IGS'en?
- fusies tussen gemeenten worden ook al gezien als intergemeentelijk samenwerken, na een fusie is de nood om over de gemeentegrenzen heen samen te werken in sommige gemeentes afwezig
- hoe verhoudt het verhaal van de IGS'en zich tot de fusies van gemeenten? Komen er nog meer fusies aan en maken zij de IGS'en overbodig? En overlapt dit dan ook, of net niet met de brandweertzones en/of politiezones die ook reeds de gemeentegrenzen overstijgen?
- waarom verplicht 4 gemeenten? (voorbeeld: Knokke, Damme en Brugge zou heel organisch geheel zijn, doch komt niet in aanmerking)
- wat is de realiseerbaarheid in de toekomst van dit soort zware structuren? Een droom is nu net om minder te moeten inzetten op structuur, maar meer voor de inhoud en de werking te kunnen gaan. Een IGS is bovendien een zware politieke structuur en eigen daaraan is dat die politieke situatie verandert.
- de middelen die tegenover de inspanning staan, zijn te beperkt (voor grote steden)
- gemiste kans: rol van centrumsteden binnen hun regio. vb. waarom is de Staten-Generaal van Leuven enkel die van de stad en niet die van de hele regio...

Kansen nieuwe decreet en ondersteuning IGS:

- kans om huidige samenstelling en werking van bestaande IGS'en te herzien; dienen de bestaande samenwerkingsverbanden nog waarvoor ze zijn opgericht?
- de sterkte van de samenwerking voor IGS kan liggen op vlakken waar de individuele gemeenten niet sterk in staan of met lacunes in beleid zitten (of te klein voor zijn om dit aan te pakken), bijvoorbeeld uitbouwen jazzbeleid, aanbod voor anderstaligen...
- beter inspelen op bepaalde doelgroepen (personen in armoede, jeugd, allochtonen)
- IGS zijn ideaal vehikel om de uitrol te doen van wat op Vlaams niveau ontwikkeld werd (Uitpas, bibsysteem...)
- door een grotere regionale cohesie en op elkaar afgestemd beleid wordt een diverser cultuuraanbod gecreëerd
- aanbod wordt beter op elkaar afgestemd: minder overlap en meer specialisatie
- transversaal werken en dus afstemming met andere domeinen
- invullen van 'witte vlekken' op de kaart van Vlaanderen
- bestaande samenwerkingen behouden of bestendigen, of mee laten evolueren binnen het nieuwe decreet (transversaal)
- IGS = een goede structuur voor gelijkwaardige gemeenten
- niet helemaal akkoord: bijvoorbeeld Mijn-Erfgoed vonden een goede verdeelsleutel in de werking: zo werkt het zowel voor centrumstad Gent als voor de kleinere steden rondom.
- inhoudelijke linken zijn een voordeel: regio-gevoel, thematische verbondenheid binnen een regio en zo creëert de opportuniteit wel om gebiedsdekkende te werken.
- kans om een nieuwe invulling te geven: de regiero!
- kans om lokale thema's bovenlokaal te benaderen (niet elk het warm water uitvinden), samen krachten bundelen om maatschappelijke thema's te takelen.
- het vormt wel een uitdaging om de gemeenten ZELF te laten participeren. om hen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid en hen mee te laten participeren.
- kansen voor lokale actoren: over de gemeentegrenzen (de muurtjes) heen kijken

- ondersteuningsrol voor het amateurkunstenveld: vb. harmonieën (over)leefden bij de gratie van provinciale subsidies. zij kunnen bijdragen aan het brede cultuurveld van een IGS. (ondersteuningsrol opnemen).

Algemene bedenkingen:

- een IGS is immer een constructie, nooit een logisch/organisch geheel, samenwerking en wederzijds vertrouwen moeten groeien
- een samenwerkingsverband mag zich beperken tot een deeldomein
- hoe zal een IGS, gesubsidieerd voor 6 jaar, kunnen inspelen op opportunities die zich 'onderweg' voordoen?
- wat met de amateurkunstensector? Zal deze sector opgenomen worden in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden? Zij werken vaak lokaal...
- de keuze om een centrumstad te betrekken in de IGS hangt af van de houding van de centrumstad (hun aanbod is uitgebreider dan in de gemeentes errond, zij moeten er wel de win-win van inzien)
- zal er ook worden afgestemd met andere IGS'en in de regio?
- transversaal werken heeft pas zin en betekenis als je ook sectorspecifiek werkt en blijft werken, omdat je van daaruit de specifieke expertise en kennis rond een sector opbouwt)
- vraag naar tijd en ruimte om als IGS te evolueren in transversaal werken. We zetten nu in voorbereidende fase al veel stappen, maar zo'n samenwerking moet zuurstof krijgen om te groeien, om los te komen van de bestaande kaders.
- interpretatie/lezing van het decreet: 'deelsectoren laten samenwerken' = minimale lezing of maximale lezing?
- heel wat koudwatervrees om in te stappen in dit nieuwe patroon, deze nieuwe manier van werken. => pleidooi voor openheid, mildheid om te exploreren. Pleidooi om samen met het werkveld hieraan te werken, in een open dialoog = heel belangrijk.
- reconversieplannen provincie Limburg: aan het maatschappelijk leven cultuur toevoegen. Het idee van 'culturele hoofdstad Limburg'.
- druk op het personeel van een IGS, alsook op personeel in de lokale gemeenten => ook: durven kiezen!
- als IGS moet je ook VERTROUWEN krijgen en opbouwen. dat doe je met persoonlijk contact.
- bekijk deze beleidsperiode als een proces.

Kiezen voor projectondersteuning dan wel een IGS?

Beide hebben voor- en nadelen, doch gemeentes zullen een keuze moeten maken (combi beide subsidies is niet mogelijk)

IGS	Project
- 6 jaar - meer tijd om vertrouwen te kweken tussen de partners - duurt langer voor oprichting, eerste deadline is nauwelijks haalbaar voor nieuwe IGS'en - IGS zijn ideaal vehikel om de uitrol te doen van wat op Vlaams niveau ontwikkeld werd (Uitpas, bibsysteem...) !! maar wat met financiering UiTpas? voorheen vaak via projectmiddelen !! - IGS doet de regie, voert zelf de projecten niet uit - minder flexibel om in te spelen op opportuniteiten	- 3 jaar - mogelijk met beperkter aantal partners - ideaal om ervaring op te doen met nieuwe partners - je kan korter op de bal spelen als opportuniteiten zich voordoen

Vooruitblik: wat willen we gerealiseerd hebben tegen het eind van de volgende legislatuur?

Hoe zien we de toekomst? Kunnen we evolueren naar een gebiedsdekkende werking voor Vlaanderen?

- bottom-up is geen goed gegeven in deze context. bepaal de regio's, leg de grenzen vast, maar laat los wat er binnen die grenzen moet gebeuren. alleen zo kunnen we gebiedsdekkend werken. (nu verlies van veel tijd door het van onderuit te laten groeien...)
- zie ook vb Nederland: regioconvenanten: ook geen sturing inhoudelijk maar wel in de afbakening van de regio's. in die convenanten zijn doelen opgenomen en dan kan de Vlaamse overheid fungeren als toezichthouder op die doelen.
- regio's zijn een interessant niveau: schaalvergroting: meer dan 20.000 inwoners
- besturen zien zelf de meerwaarde in van bovenlokaal samenwerken. belangrijke parameters: regio-identiteit, het loont de moeite om SAMEN te werken.
- IGS is een versterker (1 groter geheel), zodat het niet allemaal bestaat uit kleintjes.

Hoe kunnen we daar geraken? Wie neemt welke rol op?

- Grotere samenwerkingen stimuleren
- Vlaanderen: realistische tijdsaders (indienmomenten)
- Vlaanderen: niet teveel regels opleggen
- Vlaanderen: beleidsperiode: tijd geven om een proces te doorlopen

STEUNPUNT

Verwachtingen, vragen, bezorgdheden

- Dat de lokale besturen een stuk worden ontlast. Nu zijn er heel veel organisaties die dreigen zonder provinciale subsidies te vallen en die zijn echt wel op zoek naar ondersteuning en komen nu dus allemaal bij de stad aankloppen. Zowel inhoudelijk als budgettair is dat niet houdbaar.
- Het steunpunt zou echt heel lokaal moeten kunnen gaan, ook hele kleine projecten hebben noden
- Anderzijds mag het steunpunt ook niet zo maar proberen overeindhouden wat was of wat is
- Er moet zeker ook ruimte zijn om dat bovenlokale te laten groeien en daar de nodige experimenteeruimte te laten
- zeker ook zeer transversaal, beleidsdomeinoverschrijdend werken
- aandacht voor participatie van mensen in armoede moet gestimuleerd worden door het steunpunt, bovenop de lokale netwerken die er nu al zijn
- Gids, eerstelijnsaanspreekpunt en doorverwijspunt rond subsidies
- zeker ook aandacht voor visievorming
- Laboruimte maken
- Consulente hoeven niet per se inhoudelijk te werken, kan ook thematisch (rond participatie, erfgoed, ...)
- Er zijn best wel regionale aanspreekpunten
- Het steunpunt moet ook een ontmoetingsplatform bieden waar lokaal, bovenlokaal en Vlaams in gesprek kunnen gaan (men verwees hier o.a. naar vroegere samenwerking tussen Locus en Vti)
- Men beseft dat de verwachtingen naar dit steunpunt zeer hoog zijn. Belangrijk is om zeer goed af te bakenen wat men wel en wat niet gaat doen, men moet ook zelf voldoende expertise in huis hebben om te kunnen doorverwijzen naar andere steunpunten enz;
-

Welke vragen zijn er?

- Hoe gaat is de verhouding tussen steunpunt en de consultants op het departement? Zeker contact opnemen met de consultants op het departement en met hen in overleg gaan?
- Kan er vanuit het steunpunt een overleg met de (centrum)steden zijn?
- Hoe gaat het steunpunt om met de overlap naar andere sectoren/beleidsdomeinen?
- ...

Waar moet men volgens jullie binnen 5 jaar staan

- Binnen 5 jaar moet dat bovenlokale veld zich "gezet" hebben, het provinciale verleden zou een andere invulling moeten gekregen hebben en het is voor iedereen duidelijk voor wat men waar terecht kan
- Het steunpunt zou succesvolle praktijken moeten kunnen naar voor schuiven, die vooral bewijs moeten zijn van succesvolle samenwerkingen tussen sectoren en beleidsdomeinen
- Verbinden en samenwerken zijn bij uitstek de kerntaken van dit steunpunt, het zou echt in een netwerkstructuur moeten zitten, ook met de andere steunpunten

Men ziet zeker mogelijke samenwerkingen:

- Werkplaats immaterieel erfgoed richt zich (vaak) op een gelijkaardige doelgroep dan het nieuwe steunpunt, ook regelmatige beleidsoverschrijdend
- Cemper en Netwerk Tegen Armoede willen graag samenwerken waar mogelijk
- Kunstenpunt beschikt over heel interessante data, o.a. over cultuurspreiding enz., die bruikbaar zijn bij de opmaak van de cultuurnota's IGS'en.. Hier is zeker samenwerking mogelijk.
- ...